κάτι που θά θεσπιστεί πλέον από την προσεχή διοργάνωση, ο ΣΕΒΕ θα καταβάλει κάθε προσπάθεια ώστε στό μέλλον νά αποκλειστεί ή είσβολή στό χώρο τού Φεστιβάλ είδους μικροπωλητών, πού φέτος δημιούργησαν πολλά καί ποικίλα προβλήματα, άλλοιώνοντας τήν ατμόσφαιρα τής διοργάνωσης καί ύποβαθμίζοντάς την. «Δέν θά γίνει ξανά φεστιβάλ μέ τέτοιες συνθήκες. Μάς άνάγκασαν φέτος νά καταφεύγουμε συνεχώς στά όργανα τής τάξης», δήλωσε ό πρόεδρος τού ΣΕΒΕ, άπαντώντας σέ σχετική ερώτηση τής «Θ».

Ηδη ό Σύνδεσμος Εκδοτών έχει ύπόψη του νά μελετήσει προτάσεις γιά τήν προστασία τού θεσμού, καί νά έξετάσει τό ένδεχόμενο τής έκδοσης στή Θεσσαλονίκη ένός περιοδικού, πού θά στεγάσει τούς λογοτέχνες τού βορειοελλαδικού χώρου.

Βάνα Χαραλαμπίδου

Τμήμ

Συναυ
«Κουϊντ
πνευστ

Συναυλία μουσικής δ
κουϊντέτο πνευστών
γανώνει τό Βαφοπού
κό Κέντρο τού δήμου
αύριο Σάββατο στίς 9 τό βράδυ.

Θεσ/νίκη
6/6/86
6.28

ρύθηκε τό
μουσικούς
ο. Χρήστο
αμ Μπάτκο
η κόρνο καί
ο.
λη τής Κρα-
λονίκης καί
πόλης.

από μάς καί πού θά είδούν άλλοι ύστερα από μάς. Η δράση μας είναι προσωρινή, στιγμιαία σημερινή πού μάς δίνει μόνον τήν άφορμή νά σκεφτούμε».

Ιδιαίτερη θέση στό ρεπερτόριό τους κατέχει τό έργο Ελλήνων συνθετών, πράγμα πού άποτελεί προσπάθεια τού συγκροτήματος νά άκουστεί ή δημιουργία τους στό πλατύτερο κοινό.

Σεμινάριο πιάνου

Τό Σύγχρονο Ωδείο Θεσσαλονίκης, διοργανώνει σεμινάριο διδασκαλίας πιάνου, στίς 12 καί 13 Ιουνίου στήν αίθουσα τού Ιταλικού Ινστιτούτου Θεσσαλονίκης, γιά καθηγητές καί σπουδαστές (άνωτέρας τάξης), μέ τήν γνωστή πιανίστα, καθηγήτρια τού Σύγχρονου Ωδείου, Φιλίππεια Φιλίπποβα.

Πληροφορίες καί δηλώσεις συμμετοχής μέχρι 10 Ιουνίου στό Σύγχρονο Ωδείο, Εγνατία 46, τηλ. 539-553.

Θέατρο / Κριτική

Θεατρικός άπολογισμός τού

Δύσκολη άκόμα καί ή φιλολογία γύρω άπό τό φαινόμενο τής κατακόρυφης κάμψης τού θεατρικού θεσμού, πού γνωρίζει ή έγχώρια παραγωγή τής χώρας μας. Τό θέατρο, παράγοντας ύπολογίσιμος στήν πολιτιστική ζωή τής Ελλάδας, κυρίως στίς πνευματικές ζυμώσεις πού άφορούν τό περιεχόμενο μιάς ίδιαίτερης νεοελληνικής ταυτότητας, μετά από μιά μακρά φάση άγωνιακής μετριότητας, άντιμετωπίζει φάσμα συρρίκνωσης τής ζωτικότητάς του καί νωθρής ύποβάθμισής του σάν πολιτιστικού θεσμού. Μπορώ νά πώ έπιγραμματικά ότι όλο καί λιγότερος άριθμός θεατών συγκεντρώνεται καί διασκεδάζει στά θέατρα. Τό θέατρο ίδεών μάλιστα κινδυνεύει μέ όλική έξαφάνιση, περιορισμένο σέ ένα μικρό κύκλωμα πού βιώνει τή διανοητική φάση του, νεανικό στό σύνολό του.

Τό «θέατρο ίδεών» κινδυνεύει μέ όλική έξαφάνιση - Κυκεώνας άρνητικών τάσεων - Τό Κρατικό Θέατρο καί τό ρεπερτόριό του - Μέτριος άλλά όχι άδέξιος ό θαυμαστός κόσμος τού θεάτρου μας - Συνοπτική σκιαγράφηση τής θεατρικής χρονιάς πού πέρασε

Από την Ηρώ Βακαλοπούλου

Ο δεύτερος μεγάλος φορέας μιάς παράστασης, τό κοινό, άνταποκρίνεται περισσότερο στά πνεύματα τής φαρσοκωμωδίας καί τής έπιθεώρησης προβάλλοντας τό αίτιολογικό τής κοινωνικής «φόρτισης».

Είναι άλήθεια ότι αύτά τά λεγόμενα έμπορικά είδη θεάτρου είναι τά μόνα πού κατ' έξοχήν άξιοποιούν άμεσα τίς άντιδράσεις τού κοινού, ώστε νά άνταποκρίνονται πάντα όσο τό δυνατόν περισσότερο στίς έπιθυμίες του. Αύτή ή «τραγική» προσαρμογή στήν περίπτωση τού δικού μας κοινού, πού δέν γνωρίζει ούτε τό ρεμβασμό πόσο μάλλον τό στοχασμό, δηλώνει μιά γενικευμένη κατάσταση άπειρίας άπό θέατρο, ύπεύθυνο γιά τήν όποία είναι ένα μεγάλο πλέγμα κοινωνικοπολιτικών παραγόντων.

Τό πλατύ, μεγάλο, άφελές, άμέριμνο Νεοελληνικό μαζικό άκροατήριο, κατακτημένο συνολικά άπό τήν κιτσαρισμένη μετριότητα τών τηλεοπτικών προγραμμάτων, έχει καταπιεί τήν άντιμορφωτική του «φόλα», συνήθισε στή γεύση της καί θουλιάζει στά περιθώρια τής μικροαστικής έλαφρότητας χωρίς ίδιαίτερο ήχο. Ούρές άπό θεατές συνωστίζονται μπροστά άπό κακόγουστους τίτλους θεατρικών παραστάσεων, ένώ τά «καλλιτεχνικά» πηγαδάκια έξω άπό τίς «κουλτουριάρικες» παραστάσεις έμφανίζουν κι αύτά έλαφρά κάμψη.

Ελλειψε ή δυναμη τού μηχανισμού πού καθόριζε τίς άμοιβαίες άντιδράσεις κοινού-θεάτρου. Δέν προφταίνει τό θέατρο νά παρακολουθήσει τίς καλπάζουσες ίστορικές καί κοινωνικές διαφοροποιήσεις. Η έγχώρια πτώση του άφορά έγγενείς όργανικούς παράγοντες.

Είναι πολλά καί σύνθετα τά σύνδρομα πού καθορίζουν τήν θεατρική κρίση τών κινηματογραφικών αίθουσών, πού δηλώθηκε έπίσημα τελευταία. Ενώ ό Ελληνας θωρακίζεται στήν έξατομικευμένη άσφάλεια τού ίδιωτικού του χώρου, καί ή τάση τής συλλογικής έκδήλωσης καί έπικοινωνίας χάνει διαρκώς έδαφος, προτιμάει στερεότυπες ψυχαγωγίες πού δέν θά τόν θγάλουν άπό τό οίκειό του περιβάλλον. Είναι μία φάση διάλυσης πολιτιστικών στοιχείων, πού στή χώρα μας είσβάλλει καθυστερημένα χρονικά καί μέ αύθαίρετες προδιαγραφές έκμονοτερνισμού καί όχι πρακτικής καί ψυχολογικής άναγκαιότητας.

Μέσα σέ όλο αύτό τόν κυκεώνα άρνητικών τάσεων θά προσπαθήσω νά σκιαγραφήσω συνοπτικά τή θεατρική χρονιά πού πέρασε, τονίζοντας γιά έκατομμυριοστή φορά τήν κοσμοθεοσωτήρια άνάγκη ένημέρωσης καί καλλιέργειας τού μαζικού κοινού, όχι τόσο στά περίπλοκα άδυτα τής μοντέρνας τέχνης καί άποψης, όσο στή δημιουργία μιάς «έλεγκτικής μαζικής λαϊκής συνείδησης πού νά περιέχει τά ζωντανά στοιχεία τού δημιουργικού κοινού, πού οί άντιδράσεις καί άπορρίψεις του μαπορούν νά διορθώσουν καί νά τροποποιήσουν τή μορφή καί τίς κατευθύνσεις μιάς παράστασης. Μέ κοινό άποθλακωμένο ή μέ ήμιπαθή άμηχανία, μέ βαρύγδουπη έλίτ πού ύπεραφομοιώνεται σέ άλλοδαπούς «διακτινισμούς», μέ μηδέν δείκτη διδασκαλίας τής τέχνης τού θεάτρου στό σχολείο, ό θεσμός τού θεάτρου άναπόφευκτα εύθυγραμμίζεται στά όρια τής συναγωνιστικής του ταυτότητας μέ τά άλλα σημεία τού πολιτισμού μας, χάνοντας τήν είδική λειτουργία του καί τήν πιθανότητα μιάς άνοδικής έξέλιξης. Ο προικισμένος ήθοποιός Νίκος Σκυλοδήμος έξέφρασε μέ τήν σκληρή αύτοκτονία του τήν ύπαρξιακή «κρίση» τής παραβίασης τών όρίων πού έξασφαλίζει ή θεατρική Ελλάδα στούς ταλαντούχους της. Θέλουμε περισσότερα γιά νά ντραπούμε σέ έθνικό έπίπεδο. **Τό κρατικό μας θέατρο, φαθορί στήν άριθμητική συγκέντρωση θεατών, μέ έργα πού τά χαρακτήριζε ώστόσο έξυπνη έπιλογή καί κοινωνική εύθύνη.**

● Από πλευράς έλληνικού δραματολογίου ξεχώρισαν τά «Ξαδέλφια» τού Κ. Θλιμμένου μιά χυμώδης χαρτογράφηση τού έλληνικού τοπίου, έπηρεασμένη άπό τά συνολικά χαρακτηριστικά τής «σχολής» τού Νεοελληνικού θεάτρου ού σκηνοθέτησε έπιδέξια ό Πάνος Παπαϊωάννου, καί άρεσε πολύ στό κοινό.

● Ο «Λεπρέντης» τού Μ. Χουρμούζη σέ σκηνοθεσία Ερσης Βασιλικιώτη ξεχώρισε γιά τήν ποιητική του φόρμα καί τήν καλλιτεχνική άξία έπιδέξιας σκηνικής μεταφοράς ένός ξεπερασμένου δραματουργικού ύλικού.

● Ο «Γενικός Γραμματέας» τού Ηλία Καπετανάκη σέ σκηνοθεσία Νίκου Αρμάου είχε πολλά «άβανταδόρικα» άτού λαϊκιστικής παράστασης καί τό παρακολούθησε μεγάλο πλήθος θεατών, γεγονός πού δέν έξουδετερώνει τήν χαμηλή του ποιότητα.

● Από τό έργο τού Ιάκωβου Καμπανέλλη «Τά 4 πόδια τού τραπεζιού» περίμενα άπό τό ΚΘΒΕ σίγουρη έπιτυχία γιατί είναι έργο μπολιασμένο μέ έξοικειωμένους κώδικες τής έλληνικής σκηνής. Δυστυχώς ή συνεπής άλλά περιγραμματική σκηνοθεσία τού Στέλιου Γούτη δέν βοήθησε τήν έπιτυχία ένός έργου, πού ή μέτρια θεατρική του σύλληψη καί άνάπτυξη χρειάζονται τήν προσθήκη τονωτικών εύρημάτων. Τό θέμα τού έργου, ή άλληγορική του άναφορά, τό χιούμορ του άρεσαν στό κοινό πού τό παρακολούθησε.

Στό χώρο τού ξένου ρεπερτορίου τώρα, τό ΚΘΒΕ, έκτός άπό όρισμένες περσινές έπαναλήψεις άνέβασε τούς «Βρυκόλακες» τού Ερρίκου Ιψεν μέ τή σχολαστική άκαδημαϊκή άποψη τού Γιάννη Βεάκη, πού μετέτρεψε τό έργο άπό σύγχρονη τραγωδία σέ άστικό δράμα ίδεολογικών προεκτάσεων. Σάν παράσταση, τό έργο κινήθηκε άτονα, μεταπτωτικά, νευρωτικά καί άδιάφορα.

● Αντίθετα, τό «Κρίμα πού είσαι πόρνη» τού Τζών Φόρντ πού σκηνοθέτησε ό Γιάννης Χουβαρδάς, τό κοινό έδειξε νά ξεπερνάει τό πλέγμα τής σκληρότητας καί τού ήθικού έξτρεμισμού τού θέματος, ταυτιζόμενο άπό διάφορες πλατφόρμες μέ τά δρώμενα. Η παράσταση δέν έφτασε τίς κορυφώσεις τής σκηνοθεσίας, ούτε άκολούθησε τίς άπόλυτες γραμμές της, στή γενική της όμως μορφή κέρδισε τό κοινό.

● Στό ίδιο πλαίσιο τής «κανονικής μετριότητας» κατατάσσεται καί ή παράσταση τού έργου τού Βούλγαρου συγγραφέα Στανισλάβ Στρατίεφ «Τό σακάκι πού θελάζει», πού σκηνοθέτησε ό Διαγόρας Χρονόπουλος. Παράσταση μέ ποιοτικές αύξομοιώσεις καί αίσθητά σκαμπανεβάσματα, κέρδισε άνεπιφύλακτα τό πλατύ κοινό μέ τό δραματογραφικό της ταμπεραμέντο. Στό χώρο τών έλευθέρων θιάσων, ή «Πειραματική σκηνή τής τέχνης» έπαιξε δύο καινούργια έργα μέ δραματουργικό ένδιαφέρον.

● **«Η τραπεζαρία» τού Αμερικάνου συγγραφέα Α. Ρ. Γκέρντυ σέ σκηνοθεσία Ερσης Βασιλικιώτη,** ήταν παράσταση μέ λεπτό ύφος, έξυπνη ροή καί ένδιαφέρουσα θεατρικότητα, πρωτόπαιχτο έργο στήν Ελλάδα, μέ δύσκολο θεατρισμό καί καλλιτεχνικό ένδιαφέρον.

● **Οί «Ελεγείες τών χαμένων έρώτων» τού Γιαπωνέζου ποιητή Γ. Μισίμα σκηνοθετήθηκε άθρά καί έπιδέξια** από τόν Νίκο Χουρμουζιάδη μέ τό ληρισμό καί **τήν ποιητικότητα πού θά μπορούσε νά άνταποκριθεί μιά έλληνική άντιστοιχία στούς ίδιότυπους κώδικες τού σύγχρονου θεάτρου «Νό», περιορίστηκε όμως στό ίστορικό δραματουργικό της ένδιαφέρον καί άνώριμα ποιητικά αίτήματα κούρασε τό κοινό.**

● Η «Θεατρική διαδρομή» έπαιξε γιά μικρό διάστημα τό «Κεραμιδοτρέχαλο» τής Αλκης Ζέη, παιδικό έργο καί περσινή της έπιτυχία καί συνέχισε μέ μιά πολύ σύντομη παρουσίαση τού «Τίγρη».

Καλή σέ ποιότητα άλλά περιορισμένη ποσοτικά ή συγκομιδή τού παιδικού θεάτρου, έφερε τή χρονιά αύτή σέ πρώτη θέση τό ΚΘΒΕ μέ τίς «Περιπέτειες τού Γκινιόλ» σέ σκηνοθεσία Κυριάκου Αργυρόπουλου, μιά σύνθεση άπό θέατρο καί κουκλοθέατρο πού έπαιξαν οί ίδιοι οί ήθοποιοί τού ΚΘΒΕ μέ άξιοσημείωτο ταλέντο. Αξιαγάπητη καί έκπαιδευτική ήταν καί ή παράσταση «Ποιός φοβάται τά παιδιά» άπό τήν παιδική σκηνή τού «Νέου θεάτρου Θεσσαλονίκης» σέ σκηνοθεσία Στέλιου Γούτη, ένα σύγχρονο μύθο γραμμένο άπό Γερμανούς παιδαγωγούς πού μαζί μέ τήν άνάσυρση αίσθητικών καί ψυχοπνευματικών εύαισθησιών σέ έπίπεδο διαισθητικό, ύπέδειχνε στό παιδί τήν έξουσιαστική μορφή τής κοινωνίας καί τήν άναρχική παιδική ύπέρθαση αύτές τής καταπίεσης.

Οί άθηναϊκοί θίασοι, έδειξαν μικρές τάσεις νά διακινδυνεύσουν μιάς άποκεντρωτικής διαδρομής καί τά έργα πού έφεραν, όσοι τελικά μάς έπισκέφθηκαν ήταν θιάσων μέ έμπορική έξασφάλιση άπό άποψη κοινού!

Ο θίασος τής Ξένιας Καλογεροπούλου - Σταύρου Παράβα - Μπέτυ Αρβανίτη ένθουσίασε τό κοινό τής Θεσσαλονίκης μέ τήν άψογη παράσταση τού έργου τού Φεϋντώ «Ψύλλοι σ' αύτιά», σέ σκηνοθεσία Μίνου Βολωνάκη, μιά πράγματι ζωντανή καί τέλεια όργανωμένη δουλειά πού δικαιώνει τουλάχιστον σκηνικά τόν κοϋφιο φορμαλισμό τού βουλεβάρτου.

● Η νυσταλέα «Μαρία Στιούαρτ» τού έθνικού Αθηνών σέ σκηνοθεσία Γιώργου Μιχαηλίδη έφερε όλα τά στίγματα γιά τά όποία θάλλεται έπί πολυετία τό έθνικό θέατρο, έξασφαλίζοντας στό κοινό τής Θεσσαλονίκης άνία, χασμουρητά, καί μπόλικη άπογοήτευση.

Από τή «Λέσχη γραμμάτων καί τεχνών Β. Ελλάδος» σάν οίκονομικό φορέα, όργανώθηκαν δύο παραστάσεις άντάξιες τής μορφωτικής τής «αύτισμού», πού τίς χαρακτήριζε όπως είναι έθνογραφικά φυσικό όγκώδης πρόθεση καί άνολοκλήρωτο άποτέλεσμα.

● Οί «Δούλες» τού Ζάν Ζενέ άπό τή «Μικρή θεατρική σκηνή Θεσσαλονίκης» σέ σκηνοθεσία Ανδρέα Μπάτση ήταν ένδιαφέρουσα προσέγγιση τού δύσκολου καί ίδιότυπου θεάτρου τού μεγάλου Γάλλου συγγραφέα πού χάσαμε πρόσφατα, μέ πολλά θετικά προσόντα πού άπευθύνόταν συνειδητά σέ μικρό κύκλωμα θεατών.

★ Στό ζενίθ τού διανοητικού «έρμητισμού» άναπτύχθηκε ή σκηνοθεσία - διασκευή πού έπιχείρησε ό Αχιλλέας, μιά θεατρική ύπερπαραγωγή πού έπιστράτεψε τεράστιο θεωρητικό ύλικό στοιβασμένο γύρω καί άνάμεσα στό καθαρό θέατρο τού Μπέκετ, πεντάωρης διάρκειας, πού δέν ύλοποίησε τούς στόχους της καί προσέλκυσε σποραδικό άριθμό θεατών. Αύτός ήταν ό θαυμαστός κόσμος τού θεάτρου μας τή χρονιά πού πέρασε.

Μέτριος άλλά όχι άδέξιος, λίγος άλλά όχι χωρίς ένδιαφέρον, συμβιβασμένος άλλά όχι άνεύθυνος.

Αν λάβουμε ύπόψη τό σύνδρομο τών συνθηκών, ήταν μιά χρονιά πεισματάρικης συντήρησης, καί άγχώδους ύπαρξης τουλάχιστον στόν τομέα τών έλευθέρων θεάτρων.

Η πόλωση άνάμεσα στά πειραματικά άκατόρθωτο καί τό λαϊκιστικά συντηρητικό συνεχίζει νά ύπάρχει, καμαρώσαμε τίς διάφορες έκφράσεις της, άποτελεί κοινό τόπο τής θεατρικής παραγωγής μας. Ας γεννηθούν τουλάχιστον συγγραφείς, άς μεταφραστούν έργα μέ νέο πνεύμα, άς ξεφύγει τό ΚΘΒΕ άπό τά μετριοπαθή του συμπλέγματα. Ας γίνει ένα θαύμα, έν πάση περιπτώσει.

Ηρώ Βακαλοπούλου

1986